

Nr 72.

Av herrar **Sederholm** och **Ingeström**, *angående den för de entomologiska undersökningarna vid Statens skogsforsöksanstalt anställda föreståndarens likställande med föreståndarne för övriga avdelningar vid anstalten.*

I statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit viss höjning i utgiftsstaten för Statens skogsforsöksanstalt. Däribland har även upptagits medel till viss utvidgning av anstaltens entomologiska laboratorium, i det att vid detta föreslagits nyinrättande av en assistentbefattning med 4,400 kronors arvode; för beredande av reseersättning åt denna assistent har föreslagits höjning av expensmedlen vid anstaltens naturvetenskapliga avdelning, varunder entomologiska laboratoriet sorterar, med 1,500 kronor, varemot det anslag av 1,000 kronor till arbetsbiträde åt laboratorn, som för detta år är anvisat, ej vidare skulle utgå.

Den utvidgning av skogsforsöksanstaltens entomologiska laboratorium, som sålunda föreslagits, måste anses vara i allra högsta grad av behovet påkallad. Det har nämligen visat sig vara så gott som omöjligt för laboratoriets ende tjänsteman, laboratorn, att medhinnna att först genomföra de serier av vetenskapliga och praktiska undersökningar, som för honom fastställts i försöksanstaltens arbetsprogram, och sedan därjämte vid förefallande insekthärjningar kunna få tid till de aktuella och ofta mycket brådskande undersökningar, som därav påkallas. Det har därför ej kunnat undvikas, att då massförökning och skadegörelse av skogsinsekter i någon ort uppstått, det på grund av brist på tid ofta ej varit laboratorn möjligt att verkställa undersökningar och lämna skogsägarna de råd och anvisningar, varav dessa varit i behov. Genom anställandet av en assistent vid det skogsentomologiska laboratoriet torde man emellertid äga rätt att hoppas, att denna brist skall bliva avhjälpd.

Det torde emellertid med starka skäl kunna ifrågasättas, om den utvidgning i det entomologiska laboratoriets stat, som av Kungl.

Maj:t sålunda föreslagits, är tillräcklig för att skapa förutsättningar för det mest gynnsamma resultat av arbetet vid detta. Redan hösten 1917 föreslog skogsförsöksanstaltens chef, efter att utförligt ha redogjort för de vid det skogsentomologiska laboratoriet utförda undersökningar och framhållit de svårigheter, varunder laboratorn arbetade, att skogsförsöksanstaltens styrelse skulle till Kungl. Maj:t ingå med begäran om att laboratoriet skulle organiseras i likhet med de båda huvudavdelningarna vid anstalten med en professor som föreståndare och assistent.

Om detta förslag yttrar styrelsen: Ehuru styrelsen anser det vara av största vikt, att de skogsentomologiska undersökningarna påskyndas och med kraft bedrivs, har styrelsen med tanke fästad på de stora krav, som för närvarande från alla håll ställas på statsmakten, och den därav följande nödvändigheten att i möjligaste måtto söka begränsa ökningen i skogsförsöksanstaltens stat, icke ansett sig nu böra biträda förslaget. Styrelsen tillstyrker däremot en höjning av laboratorns arvode, vilket därefter av riksdagen höjdes till 5,600 kronor. Sedermera ha under 1918 representanter för landets skogsägare hemställt hos nämnda styrelse, att det entomologiska laboratoriet måtte utrustas med arbetskrafter och medel på sådant sätt, att detsamma verkligen bleve i stånd att lämna landets skogshantering det stöd och biträde i hithörande frågor, varav denna vore i oundgängligt behov. I anledning av denna hemställan tillsattes en kommitté bestående av två ledamöter från försöksanstaltens styrelse och två ledamöter från Sveriges skogsägareförbund, vilken kommitté utarbetade ett detaljförslag till utvidgning av skogsförsöksanstalten och dess arbetsprogram. Detta förslag, vilket i huvudsak finnes återgivet i årets statsverksproposition, utmynnar beträffande det entomologiska laboratoriet i ett förslag om att detta skulle omgestaltas till en självständig avdelning vid anstalten, varvid laboratorsbefattningen skulle ändras till professor och en assistentbefattning inrättas. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har därefter i nedanstående ordalag tillstyrkt detta förslag: »Genom kommitterades motivering för förslaget om utvidgning av entomologiska laboratoriet till en självständig avdelning, vilket förslag redan år 1918 av professor Schotte framlagts till styrelsens beprövande, har styrelsen känt sig alltmera övertygad om nödvändigheten av att förslaget snarast möjligt genomföres. Fördenskull får styrelsen till bifall förorda förslaget

om uppförande på ordinarie stat från och med år 1921 av anslag till avlöning åt dels en avdelningsföreståndare (professor) 7,500 kronor, dels ock en assistent 4,600 kronor, ävensom till resekostnader för den sistnämnde 1,500 kronor.»

Detta förslag blev emellertid icke av Kungl. Maj:t godkänt i vidare mån än — som ovan anförts — beträffande assistentbefattningen. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t yttrade vederbörande departementschef, att han visserligen ingalunda ville underkänna betydelsen för skogsvården av de entomologiska undersökningarna, men dock icke blivit övertygad om behovet av att för desamma nu inrättas en med försöksanstaltens båda nuvarande huvudavdelningar jämförd avdelning.

Vi kunna för vår del icke finna annat än att de skäl, som i det ovan nämnda, i statsverkspropositionen återgivna kommittéutlåtandet anförts för det entomologiska laboratoriets utvidgande till en självständig avdelning vid försöksanstalten äro synnerligen vägande, och att denna fråga därför nu ej bort ställas på framtiden. Med den starka prisstegring å skogsprodukter, som under de senare åren ägt rum, och som väl på grund av trävarornas ständigt vidgade utnyttjande för nya ändamål även i framtiden torde komma att fortfara, har skogshanteringen kommit att intaga en allt mera central plats i vårt lands näringsliv. På grund därav är det jämväl en angelägenhet av allra största vikt att skapa de bästa förutsättningar för höjandet av landets skogsproduktion. Ur denna synpunkt bör enligt vårt förmenande nu förevarande anslagsfråga ses. Det lärer ej kunna förnekas, att de skogsentomologiska spörsmålen äro av synnerligen stor betydelse såväl för den praktiska skogsvården som ock för frågan om virkets tekniska tillgodogörande. I samma mån som en intensiv skogshushållning mer allmänt börjar införas i vårt land, ökas jämväl omfattningen av de sommartid skeende avverkningsformerna. Att detta i sin tur väsentligt ökar riskerna för insektsskador av flera slag torde vara obestriddigt. I samma mån som virkets värdestegring fortsätter, blir det jämväl en angelägenhet av allt större vikt att se till, att metoder för hindrande av de virkesförstörande insekternas uppträdande och skadegörelser utfinnas. I dessa frågor kan icke den skogsägande allmänheten och knappast ens de yrkesbildade skogsmännen äga nödiga kunskaper för ett målmedvetet handlande, utan måste lita sig till den skogsentomologiska vetenskapen. Det torde ha varit i känslan

härav, som Sveriges skogsägareförbunds framställning till statsmakterna om en förbättrad organisation av skogsförsöksanstaltens entomologiska laboratorium tillkommit.

Det vill måhända synas, som vore det för arbetet därstädes av mindre vikt, om laboratoriets föreståndare vore laborator på extra stat eller professor på ordinarie stat. Vi kunna emellertid ej dela en sådan uppfattning. Den befattning, varom här är fråga, är den enda i sitt slag i landet. Det åligger densammas innehavare dels att handhava ett krävande och för landets näringsliv synnerligen betydelsefullt vetenskapligt arbete och dels att föreläsa i detta ämne vid skogshögskolan. Vi anse på grund härav denna befattning vara så betydelsefull, att man bör se till att till densamma kunna förvärva och därstädes jämväl bibehålla den mest kvalificerade kraft. Det är emellertid föga troligt, att detta kan påräknas, om befattningen bibehålles å extra stat och med det synnerligen låga arvode, som nu är förenat med densamma. Om så sker, torde man kunna befara, att befattningen suarast kommer att bliva en gradpasseraretjänst för unga zoologer, som sedan söka sig vidare till universiteten eller de allmänna läroverken. Vi äro av den meningen, att detta skulle bliva till synnerlig skada för den betydelsefulla gren av svensk skogsvetenskap, varom här är fråga.

Till sist vilja vi framhålla, att kostnadsökningen för statsverket, därest laboratorsbefattningen skulle på angivet sätt förändras, blott skulle utgöra 1,900 kronor. Det synes oss, som vore denna utgift synnerligen blygsam i jämförelse med den betydelse, som en rationellt bedriven skogsentomologisk forskning har för vårt lands skogsproduktion.

På grund av vad sålunda anförts hemställes, att riksdagen behagade besluta,

att föreståndaren för de entomologiska undersökningarna vid Statens skogsförsöksanstalt måtte likställas med föreståndarne för övriga avdelningar och erhålla professors titel, samt

att som följd härav å skogsförsöksanstaltens stat för 1921 anvisa ett belopp av ytterligare 1,900 kronor.

Stockholm den 21 januari 1920.

G. Sederholm.

Åke Ingeström.